

Оксана ЛУЦЕВСЬКА
Маша ФОЯ

МАМА ПРИЙШЛА!

Серія «Цікава Україна»

Рисенята народилися у травні в лігві під коренем ялиці.
Під боком у мами їм тепло й затишно.

*Рисі лаштують лігво в темних і затишних місцинах:
у печерах, під вивернутими коренями дерев, у полишених дуплах.*

Рисеняттам уже півтора місяця.
Вони ще п'ють мамине молоко,
але вже чекають і на тверду їжу!

Мама-рись вирушає на полювання. У присмерку тріщать
цвіркуні й пугає пугач. Рись крадеться безшумно.
А що як на неї чатує небезпека?

Рись має дуже сильні лапи. Взимку подушечки на них
обрастають хутром. Це допомагає не провалюватися на снігу.

Рисенята борються одне з одним — так вони граються, стають сильними та вправними.

ФАКТ

Рисенята муркочуть від задоволення, як коти.

Але тепер усі поховалися в лігво й чекають на маму. — Няв! Няв! — визирають вони крадькома.

А коли вони налякані, то нявчать.

Рись-мама чигає на здобич у молодняку — це її територія. Рись полює на птахів і мишей. Але інколи нападає навіть на косуль, оленів та кабанів.

Рисі позначають свою територію виділеннями із гландових залоз і сечею.

Шух!

Рись придивляється, але не поспішає стрибати.
Вона принюхується, завмирає. Засць?

ФАКТ

На полюванні рись довго висліджує і терпляче вичікує. А потім нападає, швидко стрибаючи.

— У-у-у!

Рись насторожилася. Хто там? Її досі цікавить здобич. Але звук може означати небезпеку.

— У-у-у! — долинає знову.

Це вовки?

Риси — хижаки, але й самі можуть стати здобиччю.

Тому вони остерігаються вовків.

— Ш-ш-ш! Р-р-р! Ня-о! —
шипить, гарчить і нявчить рись.

Її попередження долітає до рисенят.
Небезпека! Час ховатися глибоко в лігво!
Рисенята налякано притулилися одне
до одного. Хоч би мама швидше прийшла!

ФАКТ

*Рисі здебільшого мовчазні, утім не в хвилини небезпеки.
Також вони видають гучні звуки в період парування.*

ФАКТ

Риси — експерти в
оберіганні своїх дітей.

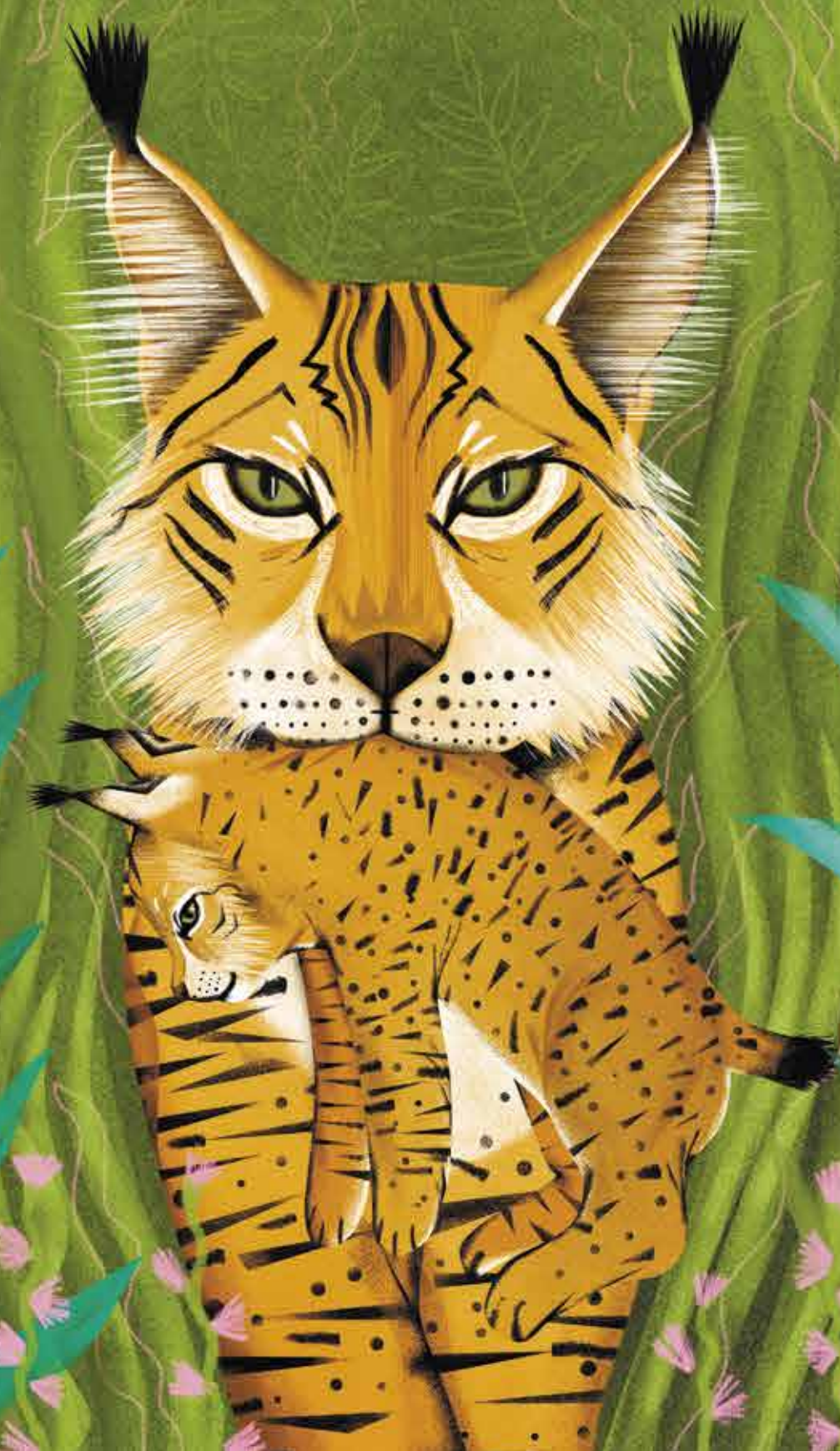
Рись не хоче ділити з вовками здобичі.
Але зараз їй краще втратити слід зайця,

ніж мимоволі привести вовків до свого
лігва. Вона підскоком мчить до рисенят.

Ускочивши до лігва, рись починає обережно переносити рисенят. Отам, за ялинами, вона бачила покинуте дупло. Воно стане хорошою схованкою.

ФАКТ

Як і кішки, рисі обережно підіймають рисенят за шкіру на шиї, коли їх потрібно перенести. Рисеняттам зовсім не боляче!

Усі на місці!

Рись дослухається: не чути вовка?

Та вона добре заплутала слід.

Полювання сьогодні не вдалося,
але рись погодує малят молоком.

Уже скоро рисенята виростуть, і за рік підуть на полювання самі.
А поки малятам безпечно й тепло в новому житлі.

Вони задоволено муркочуть біля рисі.
Мама прийшла!

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РИСЬ

Рись євразійська — це хижа тварина, ссавець із роду котових. Живе в лісах, горах, часом у лісотундрах. У рисі невелика округла голова, карі очі і китиці на вухах. Вона має гострий зір і хороший слух. У рисі короткі гострі пазурі і сильні лапи. Взимку на них відростає шерсть.

Тулуб рисі — щільний і короткий. Він дуже гнучкий. Також рись має короткий хвіст. Забарвлення — від рудуватого до бурого та димчастого, що часто залежить від місця проживання. Маса тіла рисі — від 5 до 32 кг.

Наприкінці зими рисі шукають собі пару. Самиця облаштовує лігво, готуючись до потомства. Кошенята рисі з'являються наприкінці весни або на початку літа. Рись зазвичай приводить 2–3 кошенят.

Тривалість життя рисі — від 12 до 30 років. В Україні рись живе в Карпатах і на Поліссі.

Рись занесено в Червону книгу України.

ВИКОРИСТАНІ РЕСУРСИ:

☞ Alicia Z. Klepeis. *The Language of Cats and Other Felines: non-fiction.* — New York: Cavendish Square, 2017. — 32 p.

☞ Анна Копилова, Олена Васик. Червона книжечка: нон-фікшн. — К: Основи, 2015. — 52 с.

☞ Camila de la Bedoyere. *The Wild Life of Big Cats: non-fiction.* — New York: Windmill Books, 2015. — 24 p.

☞ National Geographic Documentary: *Wild Cat Lynx/ BBC Wildlife Animal*

☞ Juliet Clutton-Brock. *Eyewitness Cat: non-fiction.* — New York: Dorling Kindersley Lt, 2014. — 72 p.

☞ Червона книга України
<http://redbook-ua.org/item/lynx-lynx-linnaeus/>

☞ Департамент екології та природних ресурсів Київської ОДА
<http://eko.koda.gov.ua/tvaryny-kyyivskoyi-oblasti-shho-zaneseni-do-chervonoyi-knygy-ukrayiny/>

ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ:

Фотографії рисі та інформація про неї у National Geographic для дітей
<https://www.natgeokids.com/nz/discover/animals/general-animals/eurasian-lynx/>

Факт дня українською: «Факти про тварин Червоної книги»
<http://www.factday.net/10-1-fakty-pro-tvaryn-chervonoyi-knygy.html>

Відео «ТОП-5 рідкісних тварин (Карпати)» від журналу «Карпатами»
<http://youtu.be/czTgmElbcEU>

Рись — цікавий персонаж у дитячій книжці Софії Андрухович і Мар'яни Прохасько «Сузір'я Курки», Видавництво Старого Лева

Луцевська, Оксана

Л 87 Мама прийшла! / Оксана Луцевська. — Харків : Видавництво «Крокус», 2019. — 24 с.

ISBN 978-966-97912-1-4

Рись — дивовижний і загадковий звір, який мешкає в Карпатах, на Поліссі та в інших місцях України. Це справжня хижачка, але її життю також загрожує небезпека. Коли рись дбає про малих рисенят, вона завжди насторожі. Готові підглянути за турботливою мамою-риссю та її грайливими малюками? Захоплива історія, цікаві факти й барвисті ілюстрації цієї пізнавальної книжки допоможуть дітям і дорослим більше дізнатися про чарівний світ природи та її мешканців.

Науково-популярне видання для молодшого шкільного віку

Серія «Цікава Україна»

Оксана Луцевська

МАМА ПРИЙШЛА!

Ілюстрації Маші Фої

Головний редактор *Наргіс Гафурова*

Коректор *Оля Гнатюк*

Верстка *Аля Михайлова*

Усі права захищено, включно із правом на часткове чи повне відтворення в будь-якій формі
Формат 75×108/12. Ум. друк. арк. 3. Тираж 2000 прим. Зам. № 1001.

Видавництво «Крокус»

61003, м. Харків, пров. Плетнівський, буд. 12, кв. 2.

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції» Серія ДК № 6743 від 03.05.2019 р.

Віддруковано ТОВ «Перша експериментальна друкарня»

61001, м. Харків, вул. Маршала Конєва, буд. 21.

© О. Луцевська, текст, 2019
© М. Фоя, ілюстрації, 2019
© ТОВ «Видавництво «Крокус»,
українське видання, 2019